

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23 – 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1/11

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя 11 серпня 2023 р., протокол № 11
Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ТА
ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія» освітньо-професійна програма «Екстремальна психологія» факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри психології та соціального забезпечення 28 серпня 2023 р., протокол № 7

В. о. завідувача кафедри психології та соціального забезпечення
Марина ОКСІЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми
Марина ОКСІЮТОВИЧ

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та соціального забезпечення САБАДУХА Олексій

**Житомир
2023-2024 н.р.**

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23 – 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2/13

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,6	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		42 год.
Індивідуальні завдання		
Вид контролю: екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботистановить: для денної форми навчання – 53% / 47%.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3/13

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про структуру людської психіки, а саме – про психічні процеси, стани та властивості; ознайомлення здобувачів з понятійно-категоріальним апаратом, що описує психологію пізнавальних і емоційно-вольових процесів; розроблення на цій основі підходів щодо вдосконалення застосування психокорекції та психотерапії в діяльності психолога.

Психічні пізнавальні процеси забезпечують відображення об'єктивного змісту стимулів з внутрішнього і зовнішнього середовища. Вони не просто відображають навколишній світ, а й моделюють його, створюючи ситуації, які реально не існують. Це планування, мета, побудова програми діяльності. Пізнавальні процеси входять як складові одиниці в будь-яку людську діяльність, забезпечуючи її ефективність. Вони здійснюються у вигляді окремих пізнавальних дій, кожне з яких представляє собою цілісний технічний акт, що складається нероздільно з усіх видів психічних процесів. Дуже важливо вміти управляти своїми емоціями, розуміти їх природу, а також функції вольової регуляції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- детальне вивчення проявів і показників психічних пізнавальних процесів, що характерні для психологічної норми;
- виявлення особливостей і специфіки вираженості властивостей, видів, психофізіологічної ролі психічних пізнавальних процесів;
- формування у студентів умінь і навичок теоретичної методологічної психологічної роботи, спрямованої на дослідження психологічних особливостей пізнавальних процесів;
- розвиток у студентів умінь і навичок діагностики і оцінки функціональних проявів емоційно-вольових процесів;
- вивчення структур головного мозку, що відповідають за функцію психічних пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4/13

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» студенти повинні **знати**:

- основні поняття та категорії дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси»;
- структуру людської психіки;
- відділи головного мозку людини, що відповідають за функцію психічних пізнавальних та емоційно-вольових процесів.
- функції трьох блоків мозку за О.Лурією.

вміти:

- оперувати основними поняттями та категоріями дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси»;
- виявляти особливості та специфіку вираженості властивостей, видів, психофізіологічної ролі психічних пізнавальних процесів;
- розрізняти функціональні відмінності відділів префронтальної кори, що відповідають за пізнавальні процеси;
- розрізняти функціональні відмінності структур лімбічної системи як емоційної структури головного мозку.

Методологія вивчення навчальної дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» будується на взаємозв'язку теоретичних концепцій та тих практичних навичок, яких набувають студенти за результатами лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 «Психологія»), змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» забезпечуватиме формування **інтегральної компетентності** (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов), а також таких загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК):

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5/13

- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК13. Володіти навичками психологічного аналізу, прогнозу, надання практичних рекомендацій.

Отримані знання з навчальної дисципліни «Психологія пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» стануть складовими таких програмних результатів навчання:

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

РН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

РН19. Критично мислити у сфері професійної діяльності та формулювати психологічний висновок на основі психодіагностичного обстеження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6/13

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Пізнавальні процеси психіки особистості

Тема 1. Пізнавальні процеси - структура та функції, класифікація.

1. Загальна характеристика пізнавальних психологічних процесів.
2. Місце пізнавальних процесів в психіці людини.
3. Структура основних форм прояву психіки особистості та їх взаємодії.
4. Основні функції пізнавальних процесів.
5. Класифікація пізнавальних процесів.

Тема 2. Характеристика основних психічних процесів: відчуття, сприйняття, увага.

1. Відчуття як найпростіший психічний пізнавальний процес.
2. Психологія сприйняття. Види та властивості сприйняття.
3. Увага як психічний процес та психологічний стан людини.

Тема 3. Пам'ять та мислення як основні раціональні форми пізнання дійсності.

1. Пам'ять. Види пам'яті.
2. Індивідуальні відмінності пам'яті.
3. Поняття про мислення, його види. Основні мислительні операції.
4. Мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Тема 4. Уява та мова як пізнавальні процеси.

1. Визначення, види, функції та розвитку уяви.
2. Зв'язок уяви з іншими психічними процесами.
3. Мова як пізнавальний процес, види і функції мови.
4. Мова і мовлення, їх значення в спілкуванні.

Змістовий модуль 2. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 5. Теоретичний аналіз емоційних процесів.

1. Емоції: види та значення, прояви, механізм виникнення.
2. Функції емоцій. контроль емоцій.
3. Характеристика емоцій особистості. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю.

Тема 6. Поняття волі в психології.

1. Воля як психічний процес. Структура вольового акту.
2. Основні шляхи формування волі. Вольові якості.
3. Вольова дія. Структура вольового дії.

Тема 7. Теоретичний аналіз вольових процесів.

1. Розвиток та виховання вольової активності людини.
2. Основні психологічні теорії волі.
3. Типи критеріїв волі та локус контролю.

Тема 8. Вплив психоемоційних станів на регуляцію та поведінку людини.

1. Професійні, вікові, статеві особливості емоційно-почуттєвої сфери людини.
2. Емоційно зумовлена поведінка та емоційні типи.
3. Саморегуляція емоційного стану.
4. Методики розвитку емоційного інтелекту та емпатії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7/13

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Кредитні модулі	Змістові модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинарські	Самостійна робота
№1	Змістовий модуль 1. Пізнавальні процеси психіки особистості				
	Тема 1. Пізнавальні процеси - структура та функції, класифікація.	12	4	2	6
	Тема 2. Характеристика основних психічних процесів: відчуття, сприйняття, увага.	12	4	2	6
	Тема 3. Пам'ять та мислення як основні раціональні форми пізнання дійсності.	10	4	2	4
	Тема 4. Уява та мова як пізнавальні процеси.	8	4	-	4
	МКР №1	2	X	2	X
	Разом змістовий модуль 1	44	16	8	20
№2	Змістовий модуль 2. Емоційно-вольова сфера особистості				
	Тема 5. Теоретичний аналіз емоційних процесів.	10	4	-	6
	Тема 6. Поняття волі в психології.	12	4	2	6
	Тема 7. Теоретичний аналіз вольових процесів.	12	4	2	6
	Тема 8. Вплив психоемоційних станів на регуляцію та поведінку людини.	10	4	2	4
	МКР №2	2	X	2	X
	Разом змістовий модуль 2	46	16	8	22
РАЗОМ		90	32	16	42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/13

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Пізнавальні психічні процеси в діяльності студентів.	2
Тема 2. Вибірковість сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання. Типи сприймання: аналітичний та синтетичний, суб'єктивний та об'єктивний, художній та мислительний.	2
Тема 3. Шляхи, прийоми і способи тренування і поліпшення пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті та здатності людини.	2
МКР №1	2
Тема 6. Афект як специфічний психоемоційний стан особистості	2
Тема 7. Вчинок як вияв волі. Безвілля, його причини і переборення.	2
Тема 8. Психологічні рекомендації щодо регуляції емоцій: методи, прийоми, техніки	2
МКР №2	2
РАЗОМ	16

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно виконує ситуаційні вправи, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 47 % (42 год).

7. Індивідуальні завдання

Метою виконання індивідуальних завдань є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Психологія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/13

пізнавальних процесів та емоційно-вольові процеси» включає:

- анотування вивченої додаткової літератури;
- опрацювання визначених проблемних питань та їх обговорення на практичних заняттях;
- складання психодіагностичного інструментарію тощо.

8. Методи навчання

Під час навчання використовуються такі методи і прийоми як дискусія, самоаналіз, тестування, виконання професійно-орієнтованого завдання, дослідницько-пошукові, практико-орієнтовані методи, консультації, методи обробки, аналізу, синтезу. Також застосовуються традиційні та сучасні технології, а саме: особистісно-орієнтована, інформаційно-комп'ютерні, інтерактивні, проблемно-орієнтовані та технології змішаного навчання. Дані технології реалізуються у формі спостереження, пояснення, метод проблемного навчання, організаційного проектування.

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи та модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань та семестрового контролю.

Модульний контроль здійснюється шляхом перевірки графіку відвідування студентами лекційних та практичних занять та опрацювання відповідного матеріалу (у випадку пропуску занять), перевірки домашніх завдань, усного та письмового опитування і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Семестровий контроль здійснюється шляхом складання екзамену.

10. Схема нарахування балів

Критерії оцінювання модульного контролю

Форма контролю	Максимальна кількість балів
Всього за блок змістовних модулів 1	50
– перевірка домашніх завдань	5
– оцінювання відвідування	5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/11
– усні опитування		5
– письмові опитування		10
Модульна контрольна робота № 1		25
Всього за блок змістовних модулів 2		50
– перевірка домашніх завдань		5
– оцінювання відвідування		5
– усні опитування		5
– письмові опитування		10
Модульна контрольна робота № 2		25

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Правильна відповідь на тестові питання	0,5 балів
Кількість тестових питань	50
Максимальна кількість балів	25

Підсумковий контроль

1. Оцінювання якості засвоєння дисципліни за всіма видами навчальних занять проводиться без участі студента на підставі усіх попередніх модульних контролів, що передбачені навчальним планом шляхом визначення середньозваженого балу (округленого до сотих) результатів модульних контролів.

2. Загальна кількість балів та результати семестрового контролю доводяться до відома студента. При проведенні підсумків семестрового контролю необхідно враховувати наступне:

- у разі, якщо студент погоджується з результатом контролю, відповідна кількість балів та оцінка (за національною шкалою та шкалою ECTS) виставляються у відомість;

- у разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то у відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ECTS);

- у разі, якщо студент, який отримав позитивну оцінку за результатами модульного контролю, має бажання підвищити результати семестрового контролю, то він складає екзамен зі всього курсу під час сесії (за розкладом), результати якого виставляються у відомість.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	Екземпляр № 1		Арк 10/11
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F	незадовільно	

11. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовні модулі (ЗМ)								
ЗМ1				ЗМ2				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	14	12	12	12	12	14	12	

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: підручник. К.: МАУП, 2020. 256 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
3. Психологія сприйняття та переробки інформації : Посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та дистанційного навчання / Л. В. Єременко. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2021. 150 с.

Допоміжна література:

1. Оксютівич М.О., Сабадуха О.В. Психотравмуючий досвід дитини та особливості соціалізації при цьому. Вчені записки Таврійського національного університету. Серія: Психологія. Том 34 (73). № 5, 2023. С.58-65.
2. Міхеєва Л., Оксютівич М., Олійник М. Емпіричне дослідження психологічних особливостей прояву посттравматичного стресового розладу у військовослужбовців. Науковий журнал "Психологічні травелогі", 2023. № 4. С. 6-15.

3. Карпюк Ю. Я. Взаємозв'язок ціннісно-орієнтаційної і мотиваційної сфер особистості. Психологія і суспільство, [S.1.], n. 2, p. 169-176, nov. 2021. ISSN 2523-4099.

4. Карпюк Ю. Я. Фрустрація, як детермінанта антисоціальної поведінки сучасних підлітків. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія психологічні науки / за ред. Блинова О. Є. Херсон: Гельветика, 2019. Вип. 1. С. 338 – 343

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукові видання Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://psychology-naes-ua.institute/info/265/>
4. Актуальні питання сучасної психології - http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologii
5. Емоції: академічні дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psychologis.com.ua/index-4743.html>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК23- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 11/11</i>

6.